Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Barraca 3 del Casot

Rellinars

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	El Casot
Alçada:	353

Coordenades:

Latitud:	41.65073
Longitud:	1.91419
UTM Est (X):	409585
UTM Nord (Y):	4611568

Classificació

Número de fitxa	08179 - 183
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Popular Contemporani Modern
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08178A002000070000OQ
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	ds., 02/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada a mà dreta, per sobre del camí carreter que va de les Ferreres a la Font del Bosc, resseguint el torrent de l'Esbarzer per la seva riba esquerra, passada una antiga barrera metàl·lica, abans d'arribar al trencall que mena al Ginebral.
Es tracta d'una construcció aïllada, lleugerament adossada al marge. És de planta circular de 2,70 m de diàmetre. Està feta de pedra irregular, amb la part visible retocada i calçada amb falques. La pedra més gran està situada en el basament, muntants i llinda que tot i que no és gruixuda si que mesura vuitanta centímetres d'amplada. La porta d'accés està orientada al sud, mesura 1,38 m d'alçada per 0,70 m d'amplada màxima i mínima a l'interior de 0,60 m. Els murs tenen un gruix de 0,77 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament central. L'alçada màxima interior és de 2,60 m. A l'exterior, conserva el voladís (que mesura des del terra 1,80 m) i el recobriment de terra amb estrat herbaci, molses a la part posterior i sèdums que la protegeixen de filtracions d'aigua. A l'interior, a mà dreta hi ha un cocó o tinell que mesura 0,40 m d'amplada per 0,50 m d'alçada per 0,50 m de fons. No té espitlleres. A l'exterior, a mà dreta, resseguint la mica de marge hi ha un muret de pedra seca que mesura 1,25 m de llargària per 0,40 m d'alçada emprat com a pedrís per seure. A mà esquerra, arran de terra, hi ha dues lloses ben planes amb funció de banc.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 3315.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrassar el terreny i també en tines.
Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.
La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.